

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/123/109/94

WAKACYJNY WYPOCZYNEK DZIECI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC '94

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Rozpoczynające się wakacje to czas podejmowania decyzji o sposobie ich spędzenia. Szczególnie ważne są te, które dotyczą wypoczynku dzieci. Mimo różnego rodzaju akcji podejmowanych przez niektóre fundacje i organizacje społeczne, zapewnienie dzieciom możliwości przynajmniej tygodniowego wyjazdu jest wciąż jeszcze dla wielu rodziców problemem nie do rozwiązania.

Zdając sobie sprawę ze znaczenia właściwego wypoczynku dla regeneracji sił, a także prawidłowego rozwoju psychofizycznego dzieci, w jednym z ostatnich badań uwzględniliśmy kilka pytań dotyczących tego właśnie zagadnienia¹. Pytania związane z planowanym sposobem spędzenia wakacji zadawano tylko respondentom mającym co najmniej jedno dziecko w wieku szkolnym².

Plany dotyczące wakacyjnego wypoczynku dzieci

W celu porównania sytuacji ubiegłorocznej z planami dotyczącymi wakacji dzieci w tym roku zestawiliśmy w tabeli odpowiedzi na dwa pytania.

Tabela 1 w procentach

Czy zdarzyło się, że Pana(i) dziecko lub któreś z dzieci w wieku szkolnym wcale nie wyjeżdżało w ubiegłym roku na wypoczynek wakacyjny?		Czy w tym roku Pana(i) dziecko (dzieci) w wieku szkolnym wyjedzie (wyjadą) na przynajmniej tygodniowy wypoczynek wakacyjny?	
Wszystkie dzieci wyjeżdżały	37	Wszystkie dzieci wyjadą	37
Tak, niektóre nie wyjechały	8	Tak, ale nie wszystkie	7
Tak, wszystkie pozostały w domu	55	Nie, wszystkie dzieci pozostaną w domu	50
		Jeszcze nie wiem	6
N=437			

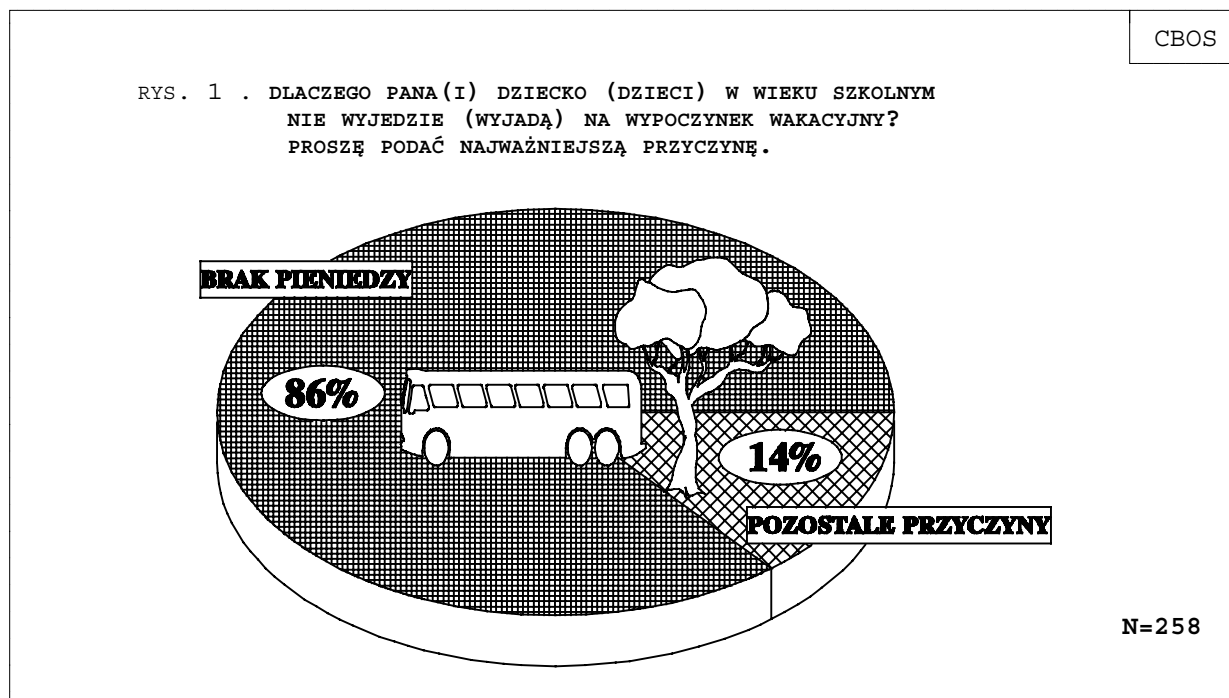
¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (50) przeprowadzono w dniach 17-20 czerwca '94 na 1197-osobowej reprezentatywnej próbie dorosłych mieszkańców Polski.

² Liczba respondentów (437) stanowiła 36,5% ogółu badanych, z tego 410 miało dzieci w wieku szkolnym na własnym utrzymaniu (40% - jedno, 40% - dwoje, 15% - troje, 4% - czworo, 1% - pięcioro).

Jak widać, podobieństwo jest uderzające, a wniosek nasuwa się sam - ponad połowa dzieci spędzi kolejne wakacje w domu. Świadczy to o ustabilizowaniu się sytuacji, zwłaszcza materialnej, rodzin mających dzieci. Nie wyjadą bowiem na wakacje przede wszystkim dzieci tych rodziców, którzy oceniają swoją sytuację finansową jako złą (63%), podczas gdy jedynie 23% respondentów postrzegających swoje warunki materialne jako dobre nie wyśle swoich dzieci na przynajmniej tygodniowy wypoczynek. Biorąc pod uwagę bardziej obiektywny wskaźnik, jakim jest miesięczny dochód na osobę, stwierdzono jeszcze większe różnice - 73% rodzin, w których wynosi on poniżej 750 tys. zł i tylko 15% rodzin o dochodzie przekraczającym 2 mln 250 tys. zł pozostawi dzieci w domu przez całe wakacje.

Przyczyny rezygnacji z wakacyjnych wyjazdów dzieci

Aby uzyskać więcej informacji o czynnikach wpływających na decyzję o pozostawieniu dzieci w domu przez całe wakacje, daliśmy respondentom możliwość swobodnej wypowiedzi.

Szersze komentowanie powyższych danych wydaje się zbędne. Warto jedynie zaznaczyć, że również wśród badanych oceniających swoją sytuację materialną jako dobrą oraz tych, których przeciętny dochód na osobę przekracza 2 mln 250 tys. zł, ponad trzy czwarte jako powód pozostawienia dzieci w domu wskazało brak pieniędzy. Wśród innych przyczyn, nie związanych z brakiem środków finansowych, wymieniano następujące:

▲ dzieci są za małe na samodzielny wyjazd, a dorośli z różnych powodów nie planują wyjazdu	3%
▲ dzieci są potrzebne do pomocy w domu (przy żniwach)	3%
▲ brak możliwości zorganizowanego wyjazdu	1%
▲ dzieci nie muszą wyjeżdżać na wypoczynek	1%
▲ pozostanie w domu za karę	1%
▲ inne powody (np. już wyjeżdżały w tym roku za granicę)	2%
▲ inne odpowiedzi	1%
▲ trudno powiedzieć	1%

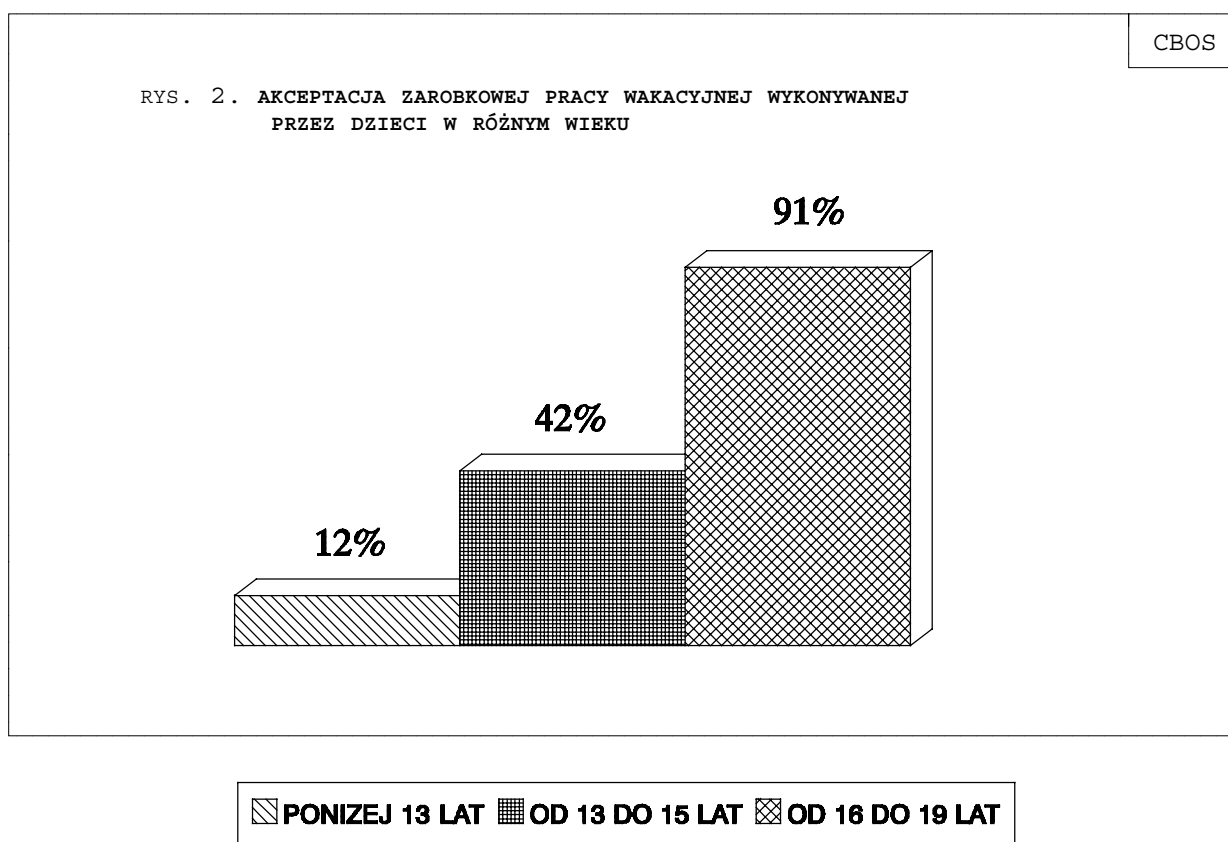
Zaskakuje fakt, że wśród badanych rodziców znaleźli się i tacy (na szczęście bardzo nieliczni), którzy nie widzą potrzeby zapewnienia dzieciom zmiany otoczenia w czasie wakacji.

Opinie o pracy zarobkowej dzieci w czasie wakacji

Poglądy na temat dopuszczalności pracy zarobkowej dzieci w ogóle, w tym także w okresie wakacyjnym, są w naszym społeczeństwie dość wyraźnie zróżnicowane. Istotnym czynnikiem wpływającym na opinię w tej sprawie jest wiek dzieci³.

³ Pytanie zadawane wszystkim respondentom (N=1197) brzmiało: *Czy uważa Pan(i) za właściwe czy też niewłaściwe, by pracowały zarobkowo podczas wakacji: 1) dzieci poniżej 13 roku życia; 2) dzieci w wieku 13-15 lat; 3) młodzież szkolna w wieku 16-19 lat?*

O ile zdania na temat pracy zarobkowej wykonywanej przez dzieci w wieku 13-15 lat są podzielone, o tyle prawie powszechne jest przyzwolenie na pracę młodzieży oraz negatywna opinia o wykonywaniu jej przez dzieci, które nie przekroczyły 13 roku życia. Ponadto zdecydowana większość respondentów ma w tej kwestii wyrobiony pogląd, gdyż jedynie 2-3% spośród nich nie potrafiło jednoznacznie przedstawić swego stanowiska.

Warto w tym miejscu przypomnieć, iż w badaniu przeprowadzonym we wrześniu '92 tylko 9% respondentów stwierdziło, że ich dzieci pracowały zarobkowo podczas wakacji. Trudno przewidzieć, jaki odsetek dzieci podejmie w bieżącym roku w czasie wakacji pracę zarobkową, będzie to zapewne zależało nie tylko od zezwolenia rodziców i gotowości młodzieży do podejmowania pracy, lecz także od możliwości znalezienia odpowiedniego zajęcia.

Podstawowe zmienne społeczno-demograficzne, takie jak: płeć, wiek, miejsce zamieszkania, wykształcenie, status społeczno-zawodowy czy sytuacja materialna respondentów nie różnicują w sposób zdecydowany - w większości przypadków - ich opinii w omawianej kwestii. Wyraźniejsze różnice zaobserwowano jedynie w odniesieniu do problemu - być może w powszechnym odczuciu najbardziej drażliwego - jakim jest aprobata pracy zarobkowej uczniów młodszych klas szkół podstawowych. Najczęściej skłonni są przyzwalać na nią prywatni przedsiębiorcy (25%), rolnicy (20%) i przedstawiciele kadry kierowniczej (15%), najrzadziej zaś - pracownicy umysłowi niższego szczebla (7%), robotnicy, zarówno wykwalifikowani, jak i niewykwalifikowani (9%) oraz pracownicy fizyczno-umysłowi (10%). Charakterystyczne, że największe trudności z określeniem swego stanowiska w tej sprawie mieli uczniowie i studenci (11% odpowiedzi niezdecydowanych).

Podsumowanie

- ◆ Prawdopodobnie ponad 50% rodziców nie wyśle w tym roku dzieci na wakacje. Tylko 37% badanych zapewni swoim dzieciom przynajmniej tygodniowy wypoczynek poza miejscem zamieszkania, natomiast 6% nie podjęło jeszcze decyzji.
- ◆ Powodem pozostawienia dzieci w domu przez całe wakacje jest - jak prawie powszechnie wskazywano (86%) - brak pieniędzy. Przyczynę tę podawała również ponad połowa osób stosunkowo dobrze sytuowanych.
- ◆ Opinie respondentów o wakacyjnej pracy zarobkowej dzieci zależą od wieku potencjalnych pracowników. O ile prawie powszechnie jest przyzwolenie na pracę zarobkową młodzieży szkół ponadpodstawowych oraz brak akceptacji wykonywania jej przez dzieci w wieku poniżej 13 lat, o tyle w przypadku uczniów starszych klas szkół ponadpodstawowych (wiek 13-15 lat) zdania są wyraźnie podzielone.